

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΓΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΕΕΚ

Εγγύηση ποιότητας στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση

Καθοριστική σημασία για τη διασφάλιση της ποιότητας της μάθησης και τη σύνδεσή της με την αγορά εργασίας έχει η ύπαρξη αφοσιωμένων και ικανών εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών, τόσο σε σχολές / κέντρα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης όσο και σε επιχειρήσεις, είτε εργάζονται σε αίθουσες διδασκαλίας, εργαστήρια, προσομοιωμένα περιβάλλοντα μάθησης ή στον χώρο εργασίας. Οι εκπαιδευτικοί και οι εκπαιδευτές είναι υπεύθυνοι για την ενίσχυση της σύνδεσης μεταξύ της εκπαίδευσης και της εργασίας, την εδραίωση νέων προγραμμάτων σπουδών, την υλοποίηση περισσότερων και υψηλής ποιότητας προγραμμάτων μαθητείας και άλλων μορφών μάθησης με βάση την εργασία, καθώς και την εφαρμογή των ευρωπαϊκών εργαλείων. Στο προσεχές μέλλον, οι εκπαιδευτικοί και οι

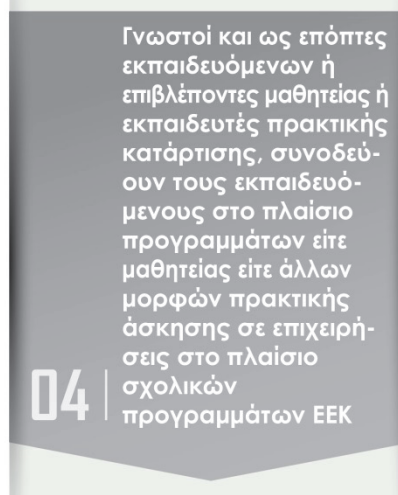
εκπαιδευτές στον τομέα της ΕΕΚ θα κληθούν να καλύψουν με αμεσότητα και ευελιξία τις ανάγκες που θα προκύψουν ενόψει της ένταξης χιλιάδων προσφύγων και μεταναστών στην αγορά εργασίας και της ζήτησης για βασικές, ψηφιακές και επιχειρηματικές δεξιότητες. Η διευκόλυνση της πρόσβασης εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών σε ποιοτικά προγράμματα επαγγελματικής ανάπτυξης και υποστήριξης είναι σημαντική για τη διασφάλιση υψηλού επιπέδου τεχνικών και διδακτικών ικανοτήτων.

Μολονότι η επαγγελματική ανάπτυξη εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών στον τομέα της ΕΕΚ αποτελεί επί σειρά ετών μέρος της συζήτησης της ευρωπαϊκής εκπαιδευτικής

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΣΕ ΣΧΟΛΕΣ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΑ ΕΕΚ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ ΣΕ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Πολιτικής⁽¹⁾, δεν καταλαμβάνει περίοπτη θέση στις εθνικές πολιτικές⁽²⁾. Τα συμπεράσματα της Ρίγας (2015) αναζωπύρωσαν το ενδιαφέρον για το συγκεκριμένο ζήτημα, εφιστώντας την προσοχή στην ανάγκη συστηματικών προσεγγίσεων και ευκαιριών αρχικής και συνεχιζόμενης επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών, των εκπαιδευτών και των επιβλεπόντων μαθητείας στον τομέα της ΕΕΚ. Ένας τρόπος για να καλυφθεί αυτή η ανάγκη είναι η συνεργασία και η σύμπραξη των ενδιαφερόμενων μερών.

ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΠΗΓΕΣ

Το 2015, το Cedefop ζήτησε από τους εταίρους του στο δίκτυο ReferNet, στο οποίο συμμετέχουν τα κράτη μέλη της ΕΕ, η Ισλανδία και η Νορβηγία, να αναλάβουν τη σύνταξη θεματικών άρθρων σχετικά με την επαγγελματική ανάπτυξη εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών ΕΕΚ στη χώρα τους. Στα άρθρα αυτά συγκεντρώθηκε ευρύ φάσμα πληροφοριών, οι οποίες αξιοποιήθηκαν για τη σύνταξη του παρόντος ενημερωτικού σημειώματος και αναμένεται να συμβάλουν στην αμοιβαία μάθηση και τη διάδοση ορθών πρακτικών.

<http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/country-reports/teachers-and-trainers>

Ποιοι είναι οι εκπαιδευτικοί και οι εκπαιδευτές στον τομέα της ΕΕΚ;

Το πλαίσιο παροχής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης διαφέρει από χώρα σε χώρα. Για τον λόγο αυτό, αντί να περιγραφεί κάθε ομάδα επαγγελματιών βάσει ενός και μόνο χαρακτηριστικού, είναι σκοπιμότερο να προσδιοριστεί το διδακτικό και εκπαιδευτικό προσωπικό βάσει ρόλου και καθηκόντων. Ανεξαρτήτως χώρας, οι εκπαιδευτικοί και οι εκπαιδευτές στον τομέα της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και

κατάρτισης μπορούν να διακριθούν σε τέσσερις κατηγορίες (βλ. πληροφοριακό γραφικό).

Σε ορισμένες χώρες (Βέλγιο, Ιταλία, Λετονία, Σλοβενία) υπάρχουν συντονιστές ή επόπτες προγραμμάτων μάθησης με βάση την εργασία, οι οποίοι μπορεί να είναι υπεύθυνοι και για την κατάρτιση των εκπαιδευτών σε επιχειρήσεις (όπως στη Φινλανδία). Τέτοιου είδους καθήκοντα αναλαμβάνουν συνήθως εκπαιδευτικοί.

Ο ρόλος των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευτών διαφοροποιείται ως προς τα καθήκοντα και τον χώρο εργασίας. Οι εκπαιδευτικοί εργάζονται συνήθως σε σχολεία ή σχολές και ιδρύματα ΕΕΚ, ενώ οι εκπαιδευτές σε επιχειρήσεις. Το κύριο αντικείμενο εργασίας των εκπαιδευτικών είναι η διδασκαλία, ενώ οι εκπαιδευτές είναι συνήθως υπάλληλοι επιχειρήσεων οι οποίοι, επιπροσθέτως των εργασιακών καθηκόντων τους, συνοδεύουν τους εκπαιδευόμενους κατά τη διάρκεια είτε της μαθητείας είτε άλλων μορφών πρακτικής άσκησης στο πλαίσιο σχολικών προγραμμάτων ΕΕΚ. Διαφορές υπάρχουν επίσης ως προς το είδος και τα επίπεδα προσόντων, όπως και τις ανάγκες και τα δικαιώματα των δύο αυτών επαγγελματικών κατηγοριών όσον αφορά τη συνεχιζόμενη επαγγελματική ανάπτυξη. Εν γένει, οι κανονισμοί που ισχύουν για τους εκπαιδευτικούς στο συγκεκριμένο πεδίο είναι σαφέστεροι και αυστηρότεροι.

Εκπαιδευτικοί ΕΕΚ στο σχολικό περιβάλλον

Στις περισσότερες χώρες, το επάγγελμα των εκπαιδευτικών είναι νομικά κατοχυρωμένο, τα δε απαιτούμενα προσόντα ορίζονται από τη νομοθεσία για τη γενική ή την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (Αυστρία, Κροατία, Λετονία, Μάλτα, Σλοβακία, Σουηδία, Φινλανδία)⁽³⁾ ή από ειδικούς κανονισμούς (Βουλγαρία, Εσθονία, Ισλανδία, Λιθουανία, Πολωνία, Ρουμανία). Ορισμένες χώρες έχουν θεσπίσει πρότυπα ή περιγράμματα όσον αφορά το επάγγελμα του εκπαιδευτικού (Εσθονία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ιρλανδία, Κάτω Χώρες, Λετονία, Λιθουανία, Ρουμανία, Σλοβακία, Τσεχική Δημοκρατία). Άλλες (Λιθουανία, Σλοβενία) έχουν θεσπίσει ειδικές απαιτήσεις στο πλαίσιο

⁽¹⁾ Στο *Ανακοινωθέν της Μπριζ* (2010) τα κράτη μέλη καλούνται να επενδύσουν και να βελτιώσουν την αρχική και τη συνεχιζόμενη κατάρτιση εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών στον τομέα της ΕΕΚ, προσφέροντάς τους ευέλικτες ευκαιρίες κατάρτισης οι οποίες θα τους δώσουν τη δυνατότητα:

- να αποκτήσουν τις κατάλληλες ικανότητες
- να αναλάβουν ευρύτερα και πιο σύνθετα καθήκοντα κατάρτισης
- να αντιμετωπίσουν την αυξανόμενη ανομοιογένεια των εκπαιδευόμενων
- να χρησιμοποιήσουν νέες μαθησιακές μεθόδους
- να αξιοποιήσουν τις νέες τεχνολογίες.

⁽²⁾ Όπως αναφέρεται στα *Συμπεράσματα της Ρίγας* (2015).

⁽³⁾ Στο παρόν ενημερωτικό σημείωμα αναφέρονται ενδεικτικά κάποιες χώρες, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν υπάρχουν και άλλες.

προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης ή προγραμμάτων σπουδών.

Στις περισσότερες χώρες, προαπαιτούμενο για την είσοδο στο επάγγελμα του εκπαιδευτικού αποτελεί η κατοχή τίτλου σπουδών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Σε ορισμένες χώρες (Γαλλία, Ισλανδία, Ισπανία, Νορβηγία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Τσεχική Δημοκρατία, Φινλανδία) οι εκπαιδευτικοί πρέπει να έχουν μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών. Σε κάποιες χώρες, οι υποψήφιοι εκπαιδευτικοί πρέπει να έχουν ολοκληρώσει σπουδές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην παιδαγωγική (Βουλγαρία, Εσθονία, Ισπανία, Κύπρος, Λετονία, Ουγγαρία, Σλοβενία), ενώ σε άλλες (Δανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Κροατία, Μάλτα, Τσεχική Δημοκρατία) δεν ισχύουν τέτοιες προϋποθέσεις. Στη δεύτερη ομάδα χωρών, οι εκπαιδευτικοί στον τομέα της ΕΕΚ έχουν στη διάθεσή τους ένα χρονικό περιθώριο για την απόκτηση παιδαγωγικών προσόντων στο πλαίσιο ενδοϋπηρεσιακής επιμόρφωσης. Σε ορισμένες χώρες, οι υποψήφιοι εκπαιδευτικοί που επιθυμούν να κατοχυρώσουν επαγγελματικά δικαιώματα πρέπει να περάσουν εξετάσεις ή να αποκτήσουν άδεια άσκησης επαγγέλματος (Ιταλία, Κροατία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβενία).

Στην ΕΕ υπάρχουν εδραιωμένες δομές αρχικής κατάρτισης εκπαιδευτικών. Στην πλειονότητα των χωρών υλοποιούνται προγράμματα κατάρτισης εκπαιδευτικών, τα δε συναφή προσόντα αναγνωρίζονται και υπάγονται στα επίπεδα 5 έως 8 του ευρωπαϊκού πλαισίου προσόντων (EQF). Όσοι διδάσκουν μαθήματα γενικού περιεχομένου είναι απόφοιτοι προγραμμάτων γενικής παιδαγωγικής κατάρτισης, ενώ όσοι διδάσκουν το θεωρητικό μέρος τεχνικών μαθημάτων συνήθως έχουν πτυχίο σε κάποιο επαγγελματικό κλάδο όπως οι επιστήμες μηχανικού ή τα τουριστικά επαγγέλματα. Σε ορισμένες χώρες υπάρχουν ειδικά προγράμματα κατάρτισης εκπαιδευτικών στον τομέα της ΕΕΚ (Αυστρία, Γερμανία, Δανία, Εσθονία, Λετονία, Νορβηγία, Σλοβακία, Σουηδία, Τσεχική Δημοκρατία).

Στην πλειονότητα των χωρών (Αυστρία, Βέλγιο-φλαμανδόφωνη κοινότητα, Γαλλία, Ισπανία, Ιταλία, Ουγγαρία, Πορτογαλία, Φινλανδία και άλλες), η αρχική κατάρτιση εκπαιδευτικών περιλαμβάνει πρακτική άσκηση σε σχολικά ιδρύματα υπό την

επίβλεψη πεπειραμένων εκπαιδευτικών. Σε ορισμένες χώρες (Εσθονία, Ηνωμένο Βασίλειο-Ουαλία, Κροατία, Κύπρος, Λιθουανία, Σλοβακία, Σλοβενία, Τσεχική Δημοκρατία), οι νεοπροσληθέντες εκπαιδευτικοί ξεκινούν τη σταδιοδρομία τους με μια αρχική περίοδο ένταξης, διάρκειας έως και ενός έτους, κατά την οποία τελούν υπό την επίβλεψη ενός πεπειραμένου συναδέλφου.

Όσον αφορά τους διδάσκοντες του πρακτικού μέρους των τεχνικών μαθημάτων, γίνονται αποδεκτά κατώτερα επίπεδα τυπικών προσόντων, υπό την προϋπόθεση ότι αντισταθμίζονται από επαγγελματική εμπειρία. Για παράδειγμα, μπορούν να γίνουν δεκτά διπλώματα δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης ή πιστοποιητικά αρχιτεχνίτη (Γερμανία, Ισλανδία, Λετονία, Ουγγαρία, Πολωνία, Σλοβακία, Σλοβενία). Όσοι εντάσσονται σε αυτήν την ομάδα συνήθως δεν λαμβάνουν αρχική κατάρτιση εκπαιδευτικού.

Στις περισσότερες χώρες, στον τομέα της ΕΕΚ μπορούν να διδάσκουν και επαγγελματίες από την αγορά εργασίας, υπό καθεστώς ευελιξίας όσον αφορά τόσο την πρόσληψη όσο και τα απαιτούμενα προσόντα, οι οποίοι όμως δεν είναι εκπαιδευτικοί πλήρους απασχόλησης. Σε ορισμένες χώρες υποχρεούνται να παρακολουθήσουν μαθήματα παιδαγωγικής (Κροατία, Λιθουανία, Σλοβακία, Σλοβενία).

Εκπαιδευτές στο εργασιακό περιβάλλον

Η διαθεσιμότητα εκπαιδευτών ή επιβλεπόντων μαθητείας θεωρείται συχνά εγγύηση ποιότητας και, κατ' επέκταση, προϋπόθεση ώστε να αναγνωριστούν οι επιχειρήσεις ως εργασιακοί χώροι μάθησης. Η παρουσία εκπαιδευτών στις επιχειρήσεις είναι υποχρεωτική στο ήμισυ σχεδόν των χωρών. Πρόκειται, ως επί το πλείστον, για χώρες με εδραιωμένα συστήματα μαθητείας (Αυστρία, Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία, Κροατία, Ουγγαρία, Πολωνία, Σλοβακία, Σλοβενία, Τσεχική Δημοκρατία).

Τα συστήματα ΕΕΚ σε ορισμένες από αυτές τις χώρες εστίασαν προσφάτως στις ικανότητες των εκπαιδευτών στις επιχειρήσεις, καθώς (επανα)καθιερώθηκαν ή ενισχύθηκαν διάφορες μορφές μάθησης με βάση την εργασία. Οι απαιτήσεις ως προς τις ικανότητες των εκπαιδευτών στο εργασιακό περιβάλλον μπορεί να ποικίλλουν,

από αναγνωρισμένα προσόντα στο επάγγελμα σε συνδυασμό με ένα καλό προσωπικό ιστορικό έως αναγνωρισμένα προσόντα στο επάγγελμα σε συνδυασμό με έτη εμπειρίας στο επάγγελμα και παιδαγωγική κατάρτιση ⁽⁴⁾.

ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ CEDEFOP
ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΜΠΡΙΖ

Κατά το διάστημα 2012-2014, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Cedefop συντόνισαν μια θεματική ομάδα εργασίας για την επαγγελματική ανάπτυξη εκπαιδευτών στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (EEK). Το έργο του Cedefop επικεντρώθηκε κυρίως στους εκπαιδευτές σε επιχειρήσεις. Η ομάδα εργασίας συνέταξε μια δέσμη κατευθυντήριων αρχών για την επαγγελματική ανάπτυξη εκπαιδευτών στον τομέα της EEK.

Συνεχιζόμενη επαγγελματική ανάπτυξη εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών

Οι περισσότερες χώρες συμφωνούν ότι οι εκπαιδευτικοί πρέπει να επικαιροποιούν τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις ικανότητές τους. Ορισμένες έχουν, μάλιστα, συμπεριλάβει την επαγγελματική ανάπτυξη στις στρατηγικές προτεραιότητές τους (Βουλγαρία, Κάτω Χώρες, Κροατία, Λετονία, Μάλτα, Νορβηγία, Πολωνία, Ρουμανία, Τσεχική Δημοκρατία). Παρότι το επίπεδο των παιδαγωγικών ικανοτήτων των εκπαιδευτικών σε σχολές EEK θεωρείται εν γένει επαρκές, οι περισσότερες χώρες επισημαίνουν ότι ολοένα και συχνότερα οι εκπαιδευτικοί καλούνται να προσαρμοστούν στις συνθήκες του κλάδου και στις μεταβαλλόμενες απαιτήσεις της αγοράς εργασίας. Το φαινόμενο αυτό παρατηρείται και σε χώρες με εδραιωμένα συστήματα μαθητείας. Σε ορισμένες χώρες έχουν ξεκινήσει έργα (Κύπρος, Λετονία, Σλοβενία, Τσεχική Δημοκρατία, Φινλανδία) ή έχουν θεσπιστεί διατάξεις (Αυστρία, Γαλλία, Δανία, Νορβηγία, Ρουμανία) για την τοποθέτηση εκπαιδευτικών EEK σε θέσεις πρακτικής άσκησης σε επιχειρήσεις.

Οι χώρες παρουσιάζουν σημαντικές αποκλίσεις όσον αφορά τις απαιτήσεις, το νομικό πλαίσιο, τα

συστήματα παροχής και την παρακολούθηση της συνεχιζόμενης επαγγελματικής ανάπτυξης. Στις μισές σχεδόν έχει θεσπιστεί νομική βάση για τη συνεχιζόμενη επαγγελματική ανάπτυξη εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών (Αυστρία, Βέλγιο-γαλλόφωνη κοινότητα, Βουλγαρία, Δανία, Εσθονία, Ισλανδία, Κάτω Χώρες, Κροατία, Κύπρος, Λετονία, Λιθουανία, Μάλτα, Ουγγαρία, Πορτογαλία, Σλοβακία, Σλοβενία, Σουηδία), χωρίς ωστόσο να έχουν καθοριστεί σε όλες οι ώρες, η συνολική διάρκεια και τα αναμενόμενα αποτελέσματα των σχετικών προγραμμάτων. Σε ορισμένες χώρες, η συνεχιζόμενη επαγγελματική ανάπτυξη είναι δικαίωμα των εκπαιδευτικών, το οποίο κατοχυρώνεται ενίοτε στις συλλογικές συμβάσεις (Ιταλία, Κάτω Χώρες, Μάλτα, Ρουμανία, Σουηδία), ενώ σε άλλες αποτελεί υποχρέωση (Βουλγαρία, Ηνωμένο Βασίλειο-Αγγλία, Κύπρος, Λετονία, Ουγγαρία, Πορτογαλία) ή εντάσσεται σε διαδικασίες ανάπτυξης των σχολών και διασφάλισης ποιότητας (Βουλγαρία, Ιταλία, Πολωνία, Πορτογαλία). Στην Ισπανία και τη Σλοβακία οι εκπαιδευτικοί που συμμετέχουν σε προγράμματα συνεχιζόμενης επαγγελματικής ανάπτυξης λαμβάνουν επιμίσθιο. Οι εκπαιδευτές ή οι επιβλέποντες μαθητείας σε επιχειρήσεις πρέπει συνήθως να πληρούν κάποιες αρχικές προϋποθέσεις προτού αναλάβουν τα σχετικά καθήκοντα, χωρίς να είναι υποχρεωτική η μεταγενέστερη συμμετοχή τους σε προγράμματα συνεχιζόμενης επαγγελματικής ανάπτυξης.

Σημαντικό ρόλο στη συμμετοχή των εκπαιδευτικών σε τέτοιου είδους προγράμματα διαδραματίζουν οι διευθυντές των σχολών, καθώς στις περισσότερες χώρες αυτοί αποφασίζουν ποιοι εκπαιδευτικοί μπορούν ή πρέπει να συμμετέχουν (Βέλγιο-φλαμανδόφωνη κοινότητα, Βουλγαρία, Δανία, Εσθονία, Ηνωμένο Βασίλειο-Αγγλία, Κύπρος, Λιθουανία, Ουγγαρία, Πολωνία, Σλοβακία, Σλοβενία, Σουηδία, Τσεχική Δημοκρατία). Στην πλειονότητα των χωρών, υπεύθυνοι για τον εντοπισμό των μαθησιακών αναγκών τους και πιθανών προγραμμάτων κατάρτισης είναι οι εκπαιδευτικοί, οι οποίοι χρειάζονται συνήθως την έγκριση του διευθυντή. Στην Ισλανδία, το Ηνωμένο Βασίλειο-Σκωτία και την Κροατία, οι εκπαιδευτικοί πρέπει να καταρτίζουν οι ίδιοι τα προσωπικά τους σχέδια επαγγελματικής ανάπτυξης.

Διαφορές από χώρα σε χώρα παρουσιάζουν και οι δομές παροχής συνεχιζόμενης επαγγελματικής

⁽⁴⁾ Παραδείγματα απαιτούμενων ικανοτήτων, προτύπων και προγραμμάτων κατάρτισης εκπαιδευτών σε επιχειρήσεις παρατίθενται στην έκδοση *Guiding principles for professional development of trainers in VET*.

ανάπτυξης. Στις περισσότερες χώρες, η συνεχιζόμενη επαγγελματική ανάπτυξη έχει τη μορφή εγκεκριμένων κύκλων μαθημάτων ή προγραμμάτων, ωστόσο οι ικανότητες που αποκτώνται εμπειρικά από τους εκπαιδευτικούς ή τους εκπαιδευτές δεν επικυρώνονται ούτε αναγνωρίζονται. Σε ορισμένες χώρες ως μορφή συνεχιζόμενης επαγγελματικής ανάπτυξης αναγνωρίζεται και η «αυτοεπιμόρφωση» (Σουηδία), στην οποία πιθανώς περιλαμβάνονται κύκλοι μαθημάτων κατάρτισης στους οποίους συμμετέχουν με δική τους πρωτοβουλία οι εκπαιδευτικοί. Σε ορισμένες χώρες, η συνεχιζόμενη επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών μπορεί να πραγματοποιηθεί σε επιχειρήσεις (Εσθονία, Σλοβενία, Φινλανδία), ενώ σε άλλες (Γερμανία, Ηνωμένο Βασίλειο-Αγγλία, Λετονία, Τσεχική Δημοκρατία) έχουν αναπτυχθεί ηλεκτρονικές πλατφόρμες για την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών και την ανταλλαγή ορθών πρακτικών. Στις Κάτω Χώρες, οι εκπαιδευτικοί συμπληρώνουν τις ικανότητές τους μέσω κύκλων εξατομικευμένων μαθημάτων.

Προγράμματα συνεχιζόμενης επαγγελματικής ανάπτυξης παρέχονται από διάφορους φορείς, ανάλογα με τον τρόπο οργάνωσης των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης στην εκάστοτε χώρα:

- ιδρύματα ανώτερης εκπαίδευσης και πανεπιστήμια (Αυστρία, Βουλγαρία, Εσθονία, Ηνωμένο Βασίλειο-Ουαλία, Ιρλανδία, Ιταλία, Πορτογαλία, Σλοβακία, Σλοβενία, Φινλανδία)
- ινστιτούτα κατάρτισης εκπαιδευτικών (Ισλανδία, Κύπρος, Λετονία, Πολωνία, Σλοβακία)
- ιδρύματα ενδοϋπηρεσιακής κατάρτισης (Βέλγιο-φλαμανδόφωνη κοινότητα, Ηνωμένο Βασίλειο, Ισλανδία, Ρουμανία, Σλοβακία, Τσεχική Δημοκρατία)
- εθνικά κέντρα ή οργανισμοί επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (Βουλγαρία, Ιταλία, Κροατία, Λετονία, Πολωνία, Πορτογαλία, Σλοβενία)
- μη κρατικοί φορείς εκπαίδευσης ενηλίκων (Εσθονία, Ιταλία, Πορτογαλία, Σλοβακία, Σουηδία)
- σχολές επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (Εσθονία, Ιρλανδία, Κύπρος, Μάλτα, Σλοβακία, Τσεχική Δημοκρατία, Φινλανδία)

- δήμοι (Πορτογαλία, Σουηδία), επιχειρήσεις (Βουλγαρία, Ιταλία) και σωματεία εκπαιδευτικών (Βέλγιο).

Το περιεχόμενο της συνεχιζόμενης επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών συνήθως καθορίζεται από την προσφορά και δεν ρυθμίζεται από τη νομοθεσία. Στις περισσότερες χώρες δεν προβλέπεται παρακολούθηση ούτε αξιολόγηση, γι' αυτό και οι σχετικές πληροφορίες είναι λιγοστές. Ενόψει, ωστόσο, της κάλυψης των αναγκών που αναμένεται να προκύψουν, μεταξύ άλλων όσον αφορά τον εφοδιασμό εκπαιδευτικών με δεξιότητες και γνώσεις που ανταποκρίνονται στη ζήτηση από την αγορά εργασίας, ο τομέας αυτός πρέπει να αναπτυχθεί περαιτέρω.

Βασικοί παράγοντες για τη διασφάλιση της ποιότητας και της συνάφειας της μάθησης θεωρούνται η συνεργασία και η σύμπραξη μεταξύ ιδρυμάτων ΕΕΚ και συντελεστών της αγοράς εργασίας. Μολονότι τέτοιου είδους συνεργασίες και συμπράξεις (Γαλλία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ιρλανδία, Φινλανδία) δεν είναι συχνές, αρκετές χώρες αναφέρουν τη σύναψη μεμονωμένων συμφωνιών συνεργασίας μεταξύ ιδρυμάτων ΕΕΚ και επιχειρήσεων (Βουλγαρία, Λιθουανία, Μάλτα, Ρουμανία, Τσεχική Δημοκρατία). Κάποιες από αυτές αποτελούν καθιερωμένη πρακτική ή συνάπτονται στο πλαίσιο έργων που χρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Υποστήριξη από την ΕΕ

Στην προώθηση της επαγγελματικής ανάπτυξης εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών σε επιχειρήσεις έχουν συντελέσει καταλυτικά κατά τα πρόσφατα έτη έργα που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ. Τα περισσότερα μέτρα υποστήριξης των εκπαιδευτών στον τομέα της ΕΕΚ είναι απόρροια έργων με ευρωπαϊκή χρηματοδότηση ⁽⁵⁾.

Οι χώρες που υλοποιούν εθνικά χρηματοδοτούμενα προγράμματα υποστήριξης των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευτών είναι λίγες (Αυστρία, Βέλγιο, Γερμανία, Κροατία, Σουηδία), σε αντίθεση με τις χώρες που αξιοποιούν έργα χρηματοδοτούμενα από την ΕΕ, οι οποίες είναι πολλές.

⁽⁵⁾ EU, be proud of your trainers: supporting those who train for improving skills, employment and competitiveness

Τα έργα που συγχρηματοδοτούνται από την ΕΕ συνήθως έχουν ως αντικείμενο ευρύτερα ζητήματα, όπως η ανάπτυξη προσεγγίσεων των προσόντων βάσει μαθησιακών αποτελεσμάτων, η δημιουργία ή η αναδιαμόρφωση προτύπων, προγραμμάτων σπουδών και μεθόδων αξιολόγησης στον τομέα της ΕΕΚ, η θέσπιση προγραμμάτων μαθητείας ή η υποστήριξη της κινητικότητας εκπαιδευτικών και εκπαιδευόμενων. Τα έργα αυτά καλύπτουν επίσης κενά στα υφιστάμενα συστήματα ή εφαρμόζουν δοκιμαστικά καινοτόμες προσεγγίσεις ανάπτυξης, σε τομείς όπως:

- επαγγελματικά περιγράμματα των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευτών (Βέλγιο-γαλλόφωνη κοινότητα, Εσθονία, Λετονία, Ρουμανία, Τσεχική Δημοκρατία)
- σχέδια σταδιοδρομίας των εκπαιδευτικών (Λιθουανία, Πολωνία)
- προγράμματα κατάρτισης εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών με αντικείμενο συγκεκριμένες πτυχές για την προώθηση μεταρρυθμίσεων (Βουλγαρία, Εσθονία, Κύπρος, Ρουμανία, Σλοβενία, Τσεχική Δημοκρατία, Φινλανδία)
- αναδιαρθρωμένα συστήματα ενδοϋπηρεσιακής κατάρτισης των εκπαιδευτικών (Κροατία, Λιθουανία, Ουγγαρία, Σλοβακία)
- θέσεις πρακτικής άσκησης για εκπαιδευτικούς ΕΕΚ σε επιχειρήσεις (Βέλγιο, Εσθονία, Λετονία, Λιθουανία, Σλοβενία, Τσεχική Δημοκρατία, Φινλανδία).

Αν και τα έργα αυτά έχουν συνήθως περιορισμένο πεδίο εφαρμογής το οποίο καλύπτει την κατάρτιση περιορισμένου αριθμού εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών, τα αποτελέσματά τους είναι συχνά εντυπωσιακά και μπορούν να αξιοποιηθούν σε ευρύτερη κλίμακα. Η αξιοποίηση των επιτυχημένων έργων προϋποθέτει τον εντοπισμό και την ενσωμάτωσή τους στις εθνικές πρωτοβουλίες ή την περαιτέρω ανάπτυξή τους με σκοπό τη μεταφορά γνώσεων σε άλλους τομείς ή χώρες. Η διασφάλιση της συνέχειας των επικοδομητικών πρωτοβουλιών μετά τη διακοπή της ευρωπαϊκής χρηματοδότησης μέσω σχεδίων βιωσιμότητας είναι ένα ζήτημα που πρέπει να αντιμετωπιστεί με τη δέουσα προσοχή.

Το Cedefop αναμένεται να προβεί στη συστηματική συλλογή πληροφοριών σχετικά με τη συνεχιζόμενη επαγγελματική ανάπτυξη εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών, στο πλαίσιο της εντολής που έχει λάβει για παρακολούθηση της προόδου των χωρών ως προς την επίτευξη των συμφωνηθέντων στόχων και παραδοτέων. Κατά την περίοδο 2016-2018, το Cedefop θα συνεισφέρει στο έργο της ομάδας εργασίας για την ΕΕΚ στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας ΕΚ 2020, αντικείμενο της οποίας είναι η επαγγελματική ανάπτυξη εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών ΕΕΚ (*). Η ομάδα θα εξετάσει τις ρυθμίσεις διακυβέρνησης και σύμπραξης μεταξύ σχολών και επιχειρήσεων και θα επεξεργαστεί τους τρόπους με τους οποίους η επαγγελματική ανάπτυξη εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών μπορεί να βελτιώσει την ποιότητα, τη συνάφεια και την ελκυστικότητα της ΕΕΚ και να συμβάλει στη μεταρρύθμισή της στα κράτη μέλη. Το Cedefop θα διοργανώσει επίσης, στις 21 και 22 Νοεμβρίου 2016, φόρουμ πολιτικής με θέμα την επαγγελματική ανάπτυξη και τις συμπράξεις εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών.

(*) Η εντολή της ομάδας καθορίζεται στο έγγραφο *Education and training 2020: working group mandates 2016-18*

CEDEFOP

Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη
της Επαγγελματικής Κατάρτισης

Ενημερωτικό σημείωμα –9112 EL

Αριθμός καταλόγου: TI-BB-16-004-EL-N

ISBN 978-92-896-2050-5, doi: 10.2801/91269

Copyright © Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής

Κατάρτισης (Cedefop), 2016

Επιτρέπεται η αναπαραγωγή με αναφορά της πηγής.

Τα ενημερωτικά σημειώματα εκδίδονται στα αγγλικά, γαλλικά, γερμανικά, ελληνικά, ισπανικά, ιταλικά, πολωνικά, πορτογαλικά και τη γλώσσα της εκάστοτε χώρας που αναλαμβάνει την προεδρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για να τα λαμβάνετε σε τακτική βάση, γίνετε συνδρομητές μέσω της ακόλουθης διεύθυνσης ηλεκτρονικού ταχυδρομείου: <https://www.cedefop.europa.eu/en/user/register>

Μπορείτε να βρείτε προηγούμενα ενημερωτικά σημειώματα και εκδόσεις του Cedefop στη διεύθυνση: <http://www.cedefop.europa.eu/EN/publications.aspx>

Τ.Θ. 22427, 551 02 Θεσσαλονίκη, Ελλάδα/Greece

Ευρώπης 123, 570 01 Θεσσαλονίκη, Ελλάδα/Greece

Τηλ. (30) 2310490111, Φαξ (30) 2310490020

E-mail: info@cedefop.europa.euvisit our portal www.cedefop.europa.eu